

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти «доктор філософії» галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія

Поглиблення економічних, суспільно-політичних і культурних взаємозв'язків України з іншими державами, інтеграція до європейського та світового освітнього простору, розвиток міжнародного туризму, інформатизація сучасного суспільства зумовлюють підвищення попиту на висококваліфікованих перекладачів. З огляду на це, перед закладами вищої освіти постає завдання забезпечення якісної професійної підготовки фахівців у галузі філології та перекладу.

Освітньо-наукова програма «Філологія» галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія розроблена науково-педагогічними працівниками кафедр гуманітарних дисциплін Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара з урахуванням вимог ринку праці та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія для третього рівня вищої освіти.

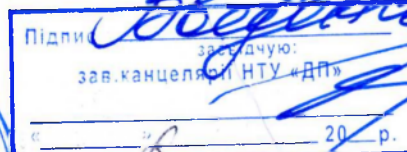
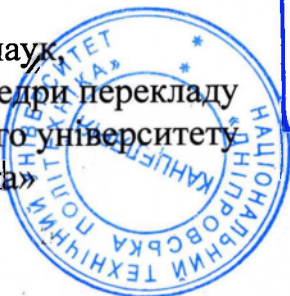
Структура освітньо-професійної програми є логічною, послідовною та містить такі складники: загальна інформація, мета, характеристика освітньо-професійної програми, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання, компетентності та програмні результати навчання, ресурсне забезпечення та академічна мобільність. До компетентностей докторанта належать інтегральна, загальні та фахові. Фахові компетентності мають практичний характер і є необхідними для здійснення професійної діяльності. Програмні результати навчання відображають основні знання, уміння і навички, необхідні для ефективної професійної діяльності філолога.

Аналіз змісту освітньо-професійної програми свідчить про те, що усі освітні компоненти відповідають основним вимогам, які висуваються до підготовки фахівців у галузі філології та перекладу, і враховують ключові запити ринку праці на регіональному та національному рівнях.

Послідовність вивчення дисциплін, перелік та обсяг обов'язкових та вибіркових дисциплін відповідають структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 035. Загалом розроблена освітньо-наукова програма «Філологія» відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія. Освітньо-наукова програма містить всі необхідні структурні та змістові складові, відображає сучасні вимоги до підготовки фахівців у сфері філології та відповідає запитам практичного використання.

Рецензент:

кандидат філологічних наук,
професор, завідувач кафедри перекладу
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»



Т. Ю. Введенська

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти «доктор філософії» галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія

Представлена на рецензування освітньо-наукова програма (далі – ОНП) є нормативним документом підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (галузь знань: 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія). Програма розрахована на термін 4 роки й передбачає 45 кредитів ЄКТС. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до законодавства.

Програму укладено відповідно до вимог «Національної рамки кваліфікацій», затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23 листопада 2011 р. (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України № 509 від 12 червня 2019 р.), «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», ухвалених на Міністерській конференції 14–15 травня 2015 року, Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року №1556-УІІ; «Критеріїв оцінювання якості освітньої програми», наведених у додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти та науки України № 977 від 11 липня 2019 року, інших документах Міністерства освіти та науки України і Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Головною метою освітньо-наукової програми є забезпечення наукової підготовки дослідників у сфері філології, яка передбачає теоретико-методологічну та практичну підготовку майбутніх докторів філософії та успішне виконання ними наукового дослідження.

Особливістю програми є її спрямованість на здійснення освітньо-наукового процесу із застосуванням інноваційних технологій, на засадах компетентнісного, системного, інтегративного підходу, дослідницької практики. Програма спрямована на розвиток світоглядної, дослідницької, інформаційної, аналітичної, комунікативної компетентностей здобувачів вищої освіти.

Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які демонструють особливості та унікальність цієї програми, її суспільне призначення, цінність відповідають місії та стратегії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Примітним є аналіз можливостей становлення освітньої програми, які можуть бути враховані у перспективах подальшого розвитку Університету, а саме у збереженні та примноженні українського наукового потенціалу в лінгвістиці, літературознавстві, перекладознавстві на основі кращих вітчизняних традицій та світового досвіду.

Профіль ОНП є чітко структурованим та достатньо інформативним. У ньому подано загальну інформацію і визначено базові компетентності, які

мають бути сформовані у здобувача впродовж навчання в аспірантурі. Структурно-логічна схема освітнього процесу виважена та розкриває змістові аспекти підготовки майбутніх докторів філософії.

На схвальну оцінку заслуговує *зміст освітніх компонентів* ОНП, які в сукупності дають можливість здобувачам третього рівня вищої освіти «доктор філософії» досягти високого рівня конкурентоспроможності в освітній, науково-дослідній та міжнародній роботі, а ДНУ – гідного і взаємовигідного входження у світове гуманітарно-освітнє співтовариство.

Загалом, форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи (особистісно-орієнтований тип навчання; індивідуальні та групові форми навчання; лекції, семінари, самостійна робота, консультації з науковим керівником під час написання кваліфікаційної роботи).

З урахуванням зазначеного вище вважаємо, що рецензовану освітньо-наукову програму «Філологія» спеціальності 035 Філологія можна рекомендувати для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Рецензент:

кандидат філологічних наук,
професор, завідувач кафедри
філології та мовної комунікації
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»



С. Є. Ігнат'єва



РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму здобувачів вищої освіти третього (PhD)
рівня зі спеціальності 035 «Філологія»,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Освітньо-наукова програма третього рівня освіти зі спеціальності 035 «Філологія» спрямована на підготовку фахівців, що здатні здійснювати критичний аналіз, оцінку та синтез нових ідей у царині філології, охоплюючи загальнонаукові, філологічні, статистичні методи дослідження мови, мовлення, тексту та інформаційно-комунікаційні технології наукових досліджень. Освітньо-наукова програма розроблена проектною групою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара відповідно до стандартів та надає усі можливості досягти результатів навчання, що відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, зокрема здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Цілі освітньо-наукової програми чітко сформульовані та демонструють цінність та унікальність цієї програми, її внесок у збереження та примноження українського наукового потенціалу в лінгвістиці, що цілком відповідає стратегіям розвитку сучасного українського суспільства. Важливою компонентою програми підготовки здобувачів вищої освіти третього рівня, які реалізують не лише наукову, а й педагогічну діяльність, є обов'язкове проходження аспірантом викладацької практики в закладах вищої освіти, що дає змогу підготувати професійних викладачів нової генерації.

Навчальний план освітньо-професійної програми передбачає практичну підготовку, яка надає можливість здобути важливі компетентності для подальшої професійної діяльності, серед яких здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та

експериментальних методів, здатність вивчати, аналізувати, систематизувати взаємозв'язки між мовою і соціальним контекстом, а отримані дані представляти у вигляді цілісного дослідження, здатність до лінгвокреативної діяльності в науково-інноваційній сфері.

Структура освітньо-наукової програми спрямована на формування власних науково-дослідних інтересів здобувача, зокрема через вільний вибір навчальних дисциплін (вибіркові компоненти). Дисципліни за вибором є достатньо різноспрямованими та можуть визначатися з урахуванням напряму дисертаційного дослідження, професійних та індивідуальних потреб здобувача-філолога.

Кадрове забезпечення освітньо-наукової програми відповідає профілю дисциплін, що викладаються. Викладачі мають відповідні наукові ступені й вчені звання, володіють достатніми теоретичними знаннями та практичним досвідом, є знаними фахівцями в науковій філологічній спільноті. Форми та методи навчання й підсумкового контролю відповідають вимогам академічної доброчесності.

Здобувачі освітньо-наукової програми «Філологія» мають вільний доступ до матеріально-технічних ресурсів та інфраструктури Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, до друкованих та електронних джерел інформації, найновіших публікацій за багатьма дослідницькими напрямами, до світових наукометричних баз даних.

Уважаємо, що освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара зі спеціальності 035 «Філологія» відповідає всім сучасним вимогам, що висувають до освітньо-наукових програм.

Рецензент:

д.філол.н, проф., завідувач кафедри
гуманітарної підготовки, філософії
та митної ідентифікації культурних цінностей
Університету митної справи та фінансів

О. Л. Калашникова

Підпис *О.Л. Калашникова* засвідчую

Начальник відділу кадрів



Заб.

Настасія М. Т.

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-наукову програму «Філологія» підготовки докторів філософії
зі спеціальності 035 Філологія в галузі знань 03 Гуманітарні науки,
розроблену Дніпровським національним університетом
імені Олеся Гончара**

Освітньо-наукову програму «Філологія» (ОНП) розроблено з метою забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації, які володіють достатнім рівнем необхідних компетентностей для здійснення професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, продукування нових ідей, проведення наукового дослідження у формі підготовки та захисту дисертації. ОНП базується на Законі України «Про вищу освіту», Постановах Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 365) і впроваджується у відповідності до Стратегії розвитку ДНУ. Програму вибудовано з урахуванням особливостей філології як фундаментальної науки, що посідає одне з основоположних місць у вивченні гуманітарних проблем сучасного суспільства.

ОНП «Філологія» містить наукову складову, що передбачає проведення власного наукового дослідження за індивідуальними планами та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до законодавства; освітню складову, спрямовану на набуття або закріплення системи загальних і професійно орієнтованих компетентностей, навичок практичного застосування отриманих знань, втілення результатів фундаментальних досліджень у прикладних цілях. Дисципліни загальної та професійної підготовки, запропоновані аспірантам для вивчення як основні та вибіркові, дають змогу озброїти здобувачів вищої освіти знаннями, необхідними для формування сучасного філолога, який володіє різними науковими парадигмами і методиками викладання мовознавчих і літературознавчих курсів, практикує системно-структурні, зіставні, антропоцентричні, когнітивні та інші підходи до вивчення мови і літератури.

В освітньо-науковій програмі визначено мету, академічну орієнтацію програми, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, методи викладання, форми проміжного та підсумкового контролю й оцінювання здобувачів вищої освіти, програмні компетентності (загальні та фахові) і результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми,

академічну мобільність (національну, міжнародну). Програма має чітку структуру; освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявленої мети і програмних результатів навчання. Визначено роль кожного освітнього компонента в досягненні прогнозованих результатів. Відсутнє дублювання освітніх компонентів ОНП. Освітньо-наукова програма передбачає практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності, а також сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям. Аспіранти-філологи мають можливість удосконалювати свої знання та розширювати досвід наукових досліджень у співпраці з українськими колегами з інших вишів, а також із європейськими філологами в межах програм, відповідно, національної та міжнародної кредитної мобільності.

Структура ОНП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством. Індивідуальний навчальний план аспіранта містить перелік дисциплін вільного вибору в достатньому обсязі (становить не менше 33 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС в освітній складовій). Вдалими є формулювання як інтегральної, так і цілої низки загальних і спеціальних компетентностей. Передбачено також виховання наукової етики й академічної доброчесності фахівця.

Зміст і структура освітньо-наукової програми «Філологія» підготовки докторів філософії зі спеціальності 035 Філологія у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара відповідають усім вимогам, що висувають до освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти, тобто до підготовки аспірантів. Вважаю, що ця програма забезпечить належну якість підготовки висококваліфікованих науковців, викладачів вищої школи, здатних удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний, загальнокультурний і науковий рівень, систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в науково-дослідній та педагогічній діяльності.

Зав. кафедрою

Дніпровського державного медичного університету
д. філол. н., професор



РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-наукову програму «Філологія» підготовки докторів філософії
зі спеціальності 035 Філологія в галузі знань 03 Гуманітарні науки,
розроблену Дніпровським національним університетом
імені Олеся Гончара**

Якісна підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних докторів філософії зі спеціальності «Філологія» є важливим завданням, що лежить у площині інтеграції до європейського та світового науково-освітнього простору. Освітньо-наукову програму «Філологія» (ОНП) розроблено з метою забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації, які володіють достатнім рівнем необхідних компетентностей для здійснення професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, продукування нових ідей, проведення наукового дослідження у формі підготовки та захисту дисертації. ОНП базується на Законі України «Про вищу освіту», Постановах Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (у редакції від 24.03.2021 р. № 365) і впроваджується у відповідності до Стратегії розвитку ДНУ. Програму вибудовано з урахуванням особливостей філології як фундаментальної науки, що посідає одне з основоположних місць у вивченні гуманітарних проблем сучасного суспільства.

ОНП «Філологія» містить наукову складову, що передбачає проведення власного наукового дослідження за індивідуальними планами та оформлення його результатів у вигляді дисертації відповідно до законодавства; освітню складову, спрямовану на набуття або закріплення системи загальних і професійно орієнтованих компетентностей, навичок практичного застосування отриманих знань, втілення результатів фундаментальних досліджень з прикладною метою. Дисципліни загальної та професійної підготовки, запропоновані аспірантам для вивчення як основні та вибіркові, дають змогу озброїти здобувачів вищої освіти знаннями, необхідними для формування сучасного філолога, який володіє різними науковими парадигмами і методиками викладання мовознавчих і літературознавчих курсів, практикує системно-структурні, зіставні, антропоцентричні, когнітивні та інші підходи до вивчення мови і літератури.

В ОНП «Філологія» визначено мету, академічну орієнтацію програми, придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання, методи викладання, форми проміжного та підсумкового контролю й оцінювання здобувачів вищої освіти, програмні компетентності (загальні та фахові) і результати навчання, ресурсне забезпечення реалізації програми, академічну мобільність (національну, міжнародну). Програма має чітку структуру; освітні

компоненти складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявленої мети і програмних результатів навчання. Визначено роль кожного освітнього компонента в досягненні прогнозованих результатів. Відсутнє дублювання освітніх компонентів ОНП. Освітньо-наукова програма передбачає практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності, а також сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Структура ОНП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін. Індивідуальний навчальний план аспіранта містить перелік дисциплін вільного вибору в достатньому обсязі (не менше 33 % загальної кількості кредитів ЄКТС в освітній складовій). Вдалими є формулювання як інтегральної, так і цілої низки загальних і спеціальних компетентностей. Передбачено також виховання наукової етики й академічної доброчесності фахівця.

Особистий досвід надає змогу стверджувати, що здобувачі наукового ступеня доктор філософії з філології в ДНУ повністю забезпечені компетентним і досвідченим кадровим складом, а також навчально-методичним і матеріально-технічним контентом.

Отже, зміст і структура освітньо-наукової програми «Філологія» підготовки докторів філософії у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти фахових навичок і компетентностей, що відповідають вимогам стейкхолдерів. Вважаю, що ця програма забезпечить належну якість підготовки висококваліфікованих науковців, викладачів вищої школи, здатних удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний, загальнокультурний і науковий рівень, систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в науково-дослідній і педагогічній діяльності.

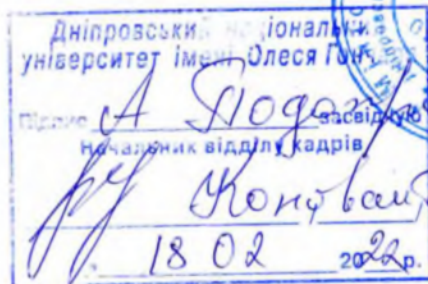
Рецензент:

аспірантка кафедри загального
та слов'янського мовознавства

Дніпровського національного

університету імені Олеся Гончара

Анастасія ПОДОПРИГОРА



РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму здобувачів вищої освіти третього (PhD)
рівня зі спеціальності 035 Філологія,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Освітньо-наукова програма третього рівня освіти зі спеціальності 035 Філологія передбачає ґрунтовну підготовку фахівців, здатних до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної та практичної діяльності з метою цілісного осмислення й поглиблення знань про актуальні тенденції сучасних гуманітарних наук і філології зокрема, про літературознавчу методологію дослідження (у її багатовимірності – від студій над конкретним художнім текстом до осягнення цілісності літературного процесу), про методологію педагогічного процесу у вищій школі. Освітньо-наукова програма розроблена проектною групою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара відповідно до стандартів та надає здобувачам широкі можливості досягти результатів навчання, що відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Академічна орієнтація освітньо-наукової програми, її спрямованість на критичний аналіз, оцінку та синтез нових і складних ідей у сфері філології переконливо демонструє її доцільність для сучасної української науки й суспільства. Випускники програми мають перспективи працевлаштування в установах і закладах МОН України, закладах вищої освіти різних форм власності, інших видів освітньої, а також наукової, перекладацької, консультативної, видавничої тощо діяльності.

Предметні компетентності, яких набувають здобувачі під час навчання, передбачають насамперед засвоєння основних філологічних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, глибоке переосмислення наявних та створення нових знань, здатність організовувати власну науково-педагогічну діяльність і представляти

результати індивідуальних досліджень у спеціалізованих майстер-класах, на семінарах і конференціях. Форми та методи організації навчання й оцінювання відповідають необхідним ліцензійним вимогам.

Структура освітньо-наукової програми включає обов'язкові й вибіркові компоненти, що дозволяє аспірантам вивчати засадничі дисципліни й ті дисципліни, які безпосередньо пов'язані з їхніми науковими інтересами. Освітня складова забезпечує формування системного наукового світогляду, а наукова складова сприяє послідовній реалізації власного наукового дослідження аспіранта.

Ресурсне забезпечення програми (кадрове, матеріально-технічне, інформаційне та навчально-методичне) в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним вимогам. Викладачі є фахівцями у своїй галузі, мають високий рівень наукової активності, відповідні наукові ступені і вчені звання. Загальноуніверситетські та кафедральні бібліотеки, колекції цифрового репозиторію, можливість доступу до бібліографічної і реферативної бази даних Scopus уможливають комплексну реалізацію підготовки здобувачів, набуття ними програмних компетентностей.

Переконана, що освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара зі спеціальності 035 Філологія повністю відповідає всім вимогам, що висуваються до освітньо-наукових програм.

Рецензент:

аспірантка 4-го року навчання
(спеціальності 035 Філологія)
кафедри української літератури
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Підпис: *Ю. Резніченко*
Національний відділ кадрів
23.02.2022
Юлія РЕЗНІЧЕНКО

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму здобувачів вищої освіти третього (PhD)
рівня зі спеціальності 035 «Філологія»,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Освітньо-наукова програма третього рівня освіти зі спеціальності 035 «Філологія» спрямована на підготовку науковця з поглибленими знаннями, уміннями, навичками, компетенціями, достатніми для продукування нових ідей, вирішення комплексних питань у галузі дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Зміст і структура освітньо-наукової програми відповідають встановленим вимогам до освітніх програм цього рівня освіти й орієнтовані на тенденції розвитку спеціальності, інтереси здобувачів вищої освіти. Структура освітньої програми передбачає формування здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії власної освітньої стратегії через індивідуальний вибір навчальних дисциплін (вибіркові компоненти). Програмою передбачена важлива практична підготовка, яка дає змогу оволодіти компетенціями, потрібними в подальшій професійній діяльності. Форми та методи навчання, викладення й підсумкового контролю відповідають вимогам академічної доброчесності.

В основі освітньо-наукової програми визначені програмні компетентності з огляду на види і завдання наукової діяльності. Компетентності мають практичне спрямування і можуть бути успішно використані в професійній діяльності майбутніх лінгвістів.

Уважаємо, що освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара зі спеціальності 035 «Філологія» відповідає всім сучасним вимогам, що висувають до освітньо-наукових програм.

Рецензент:
аспірант третього року навчання
кафедри української мови



Валерія САМОЙЛЕНКО